

Salih Kulenović

NASELJA I PORIJEKLO STANOVNIŠTVA U DIJELU ZVORNIČKOG PODRINJA

U toku 1972, 1976, 1978, 1979, 1981. i 1982. godine vršena su etnološka istraživanja na području sljedećih podrinjskih naselja: Skočiću, Trnovici, Pađinama, Ročeviću, Donjem i Gornjem Šepku¹.

Zadatak ovih istraživanja bio je da se prikupi što više etnološke građe o porijeklu stanovništva, naseljima, kući i pokućstvu, tradicionalnoj narodnoj privredi, narodnoj nošnji, narodnim običajima i vjerovanjima.

Kako je prikupljena građa suviše obimna, a prostor u knjizi ograničen, to ćemo se ovom prilikom osvrnuti samo na naselja i porijeklo današnjeg stanovništva.

Prilikom istraživanja naišli smo na divne ljude i vrsne kazivače, pa im se i ovom prilikom najljepše zahvaljujemo².

Predio

Ispitivano područje nalazi se u dijelu Drinskog polja između Kozluka na jugu i Šepka na sjeveru. Istočnu granicu čini lijeva obala Drine, a zapadnu majevičko pobrđe (karta područja). Najniža kota je 128 m, a najviša 425 m.

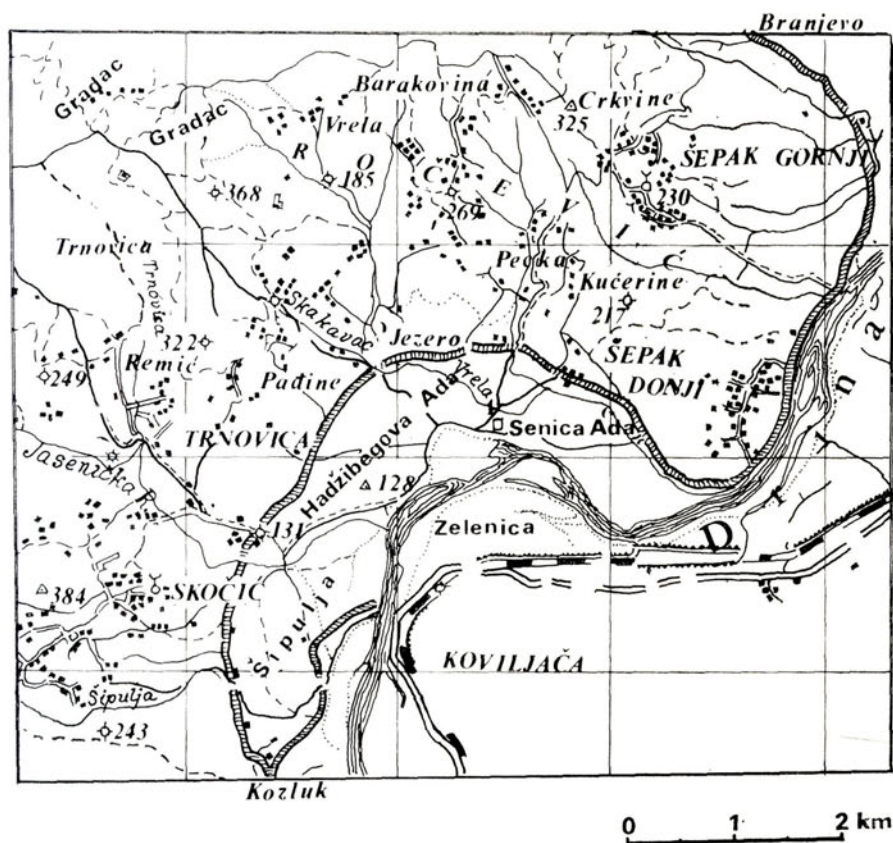
Klima je u osnovi umjerenokontinentalna kao i na području susjednog Kozluka³.

U hidrografskom pogledu, osim rijeke Drine, ovdje ima i nekoliko kraćih rječica i potočića, a to su Sipulja, Jasenička rijeka, Trnovica, Skakavac i Vrela.

Tipologija naselja

U osnovi ispitivana naselja po J. Cvijiću pripadaju starovlaškom tipu⁴. Međutim, ako danas pogledamo malo detaljnije svako od ovih naselja, onda uočavamo da su to skupinska naselja čiju je detaljnu podjelu dao dr V. Đurić⁵. Ova naselja zahvatio je proces koncentracije novih kuća oko puteva koji prolaze kroz selo i na

njihovim raskrscima, a kod većine njih uočljiva je tendencija izmiještanja kuća pored glavne komunikacije koja povezuje Zvornik sa Bijeljinom. Jedan dio naselja Skočić kao i Gornji Šepak mogli bi se podvrstiti gomilastom tipu, jer su u njima kuće postavljene povoljno blizu puteva koji vode u seoska imanja.

Karta područja

Porijeklo stanovništva i naselja

Naseljenost u ovom području je imala uglavnom kontinuiran tok. O tome nam svjedoče mnogi arheološki lokaliteti naročito iz praistorijskog⁶, a i kasnijih perioda. Navedenu konstataciju o kontinuiranoj naseljenosti treba dovesti u vezu sa rijekom Drinom koja je u ovom dijelu uvijek pružala povoljne uslove za život ljudi. Osim toga Drina je u prošlosti bila i važna saobraćajnica. Istraživanja

koje je vodio I. Bojanovski od 1978. do 1979. godine na potezu od Drinjače do Rače pokazala su da je kroz ovo područje, odnosno lijevom obalom Drine vodila rimska umjetno građena cesta (via munita) koja je prema ovom autoru bila vjerovatno izgrađena još prije 3. stoljeća⁷.

Od kada datiraju toponimi ispitivanih naselja nije nam poznato. Dr A. Handžić navodi da je još prije 1528. godine od ukupno 15 sela u zvrničkoj nahiji njih 14 bilo naseljeno Vlasima, a među ovim selima navode se i Skočići, Jasenica, Ročevići i Vršno Blato (Sepak)⁸.

U ovom radu govorićemo o porijeklu stanovništva za svako naselje ponaosob, a tamo gdje nam je to bilo moguće, dali smo i broj kuća u austrougarskom periodu, periodu između dva svjetska rata i danas⁹.

SKOČIĆ

Ovo naselje nalazi se na udaljenosti od oko 3 km sjeverozapadno od Kozluka. Nastanak toponima, po legendi, vezuje se za borbu između bana Nine od Kostura, koji je ovdje nekada živio, i Marka Kraljevića. Legenda kaže da je Marko Kraljević, nakon što je pogubio Ninu od Kostura¹⁰, uzjahao na konja i odatle skočio čak preko Drine, pa otuda ime Skočić.

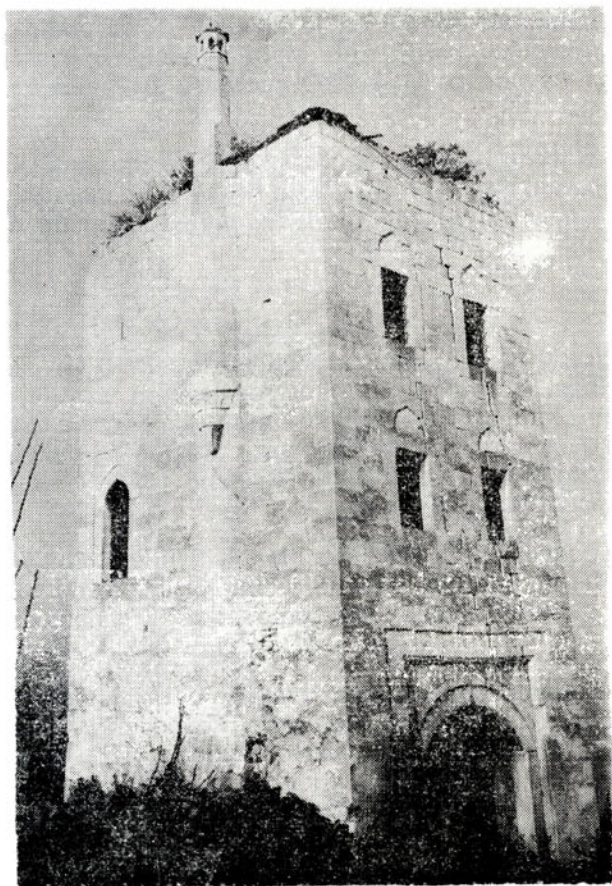
Danas u ovom selu žive Muslimani, Srbi i Romi. Prema podacima iz 1971. godine ovo naselje je imalo 453 stanovnika i 93 domaćinstva, a 1981. godine 586 stanovnika, 131 domaćinstvo i 137 kuća¹¹.

Kod muslimanskog stanovništva još uvijek se za dijelove sela održao termin mahala. Tako, danas ovdje postoje sljedeće mahale: *Odžak*, *Muratovići*, *Huseinbegovići*, *Srednja mahala*, *Alići* i *Halilovići*. U ovim mahalama žive sljedeće muslimanske porodice: *Begzadići*, *Hadžitahirbegovići*, *Hadžinurbegovići*, *Mehmedovići*, *Junuzovići*, *Jamakovići*, *Atići*, *Avdići*, *Halilovići*, *Hasanbegovići*, *Durići*, *Alijagići*, *Alići*, *Zahirovići*, *Vehapi* i drugi.

Prema predanju porodica *Begzadića* je porijeklom iz Travnika, a doselili su se u ovo područje prije 400 (?) godina i to prvo u selo Jusiće, zatim u zaselak Ugljare, a odatle na mjesto gdje se danas nalazi mahala Odžak. Od ove porodice je nastala porodica *H. Nurbegovića* koja se prije drugog svjetskog rata odselila u Zvornik i porodica *Hadžitahirbegovića* koja i danas živi ovdje. Hamdija Kreševljaković pominje porodicu Hadžinurbegovića, potomke Smailbega Begzadića, koji je ovdje početkom XIX stoljeća sagradio kulu čiji se ostaci i danas vide¹².

Za porodice *Junuzovića*, *Halilovića*, *Huseinbegovića* i *Zahirovića* kazivači su nam saopštili da su »od starina ovdje«, »starosidioci«.

Prema očuvanoj tradiciji *Mehmedovići* su doselili u Skočić, ali se ne zna odakle su ni kada su ovamo došli. Jedan od predaka im se zvao Murat, pa ova porodica nosi i prezime *Muratović*.

Sl. 1. Ostaci kule u Skočiću

Porodica *Alića* (3 k, 3 k, 10 k) je porijeklom iz Crne Gore¹³. *Durići* su porijeklom iz Kolašina, a ovdje su se doselili za vrijeme austrougarske okupacije, a možda nešto i ranije¹⁴.

Jamakovići su porijeklom iz Travnika; za vrijeme austrougarske okupacije predak im je bio zidar, pa se prvo nastanio u Zvorniku, zatim u Kozluku, a onda u Skočiću.

Atići su iz Kozluka, a ovdje su se doselili prije drugog svjetskog rata.

Poslije drugog svjetskog rata ovdje su se naselili, nakon što su se oženili djevojkama iz ovog naselja, po jedan domaćin iz porodice *Alijagić* porijeklom iz Kozluka, *Avdić* iz Maglaja i *Vehap* iz Orahovice (Kosmet).

Kod srpskog stanovništva za dijelove sela još uvijek se zadržao termin »zaseok«. Srpsko stanovništvo *Skočića* nastanjeno je u dva zaseoka i to: *Buložanima* i *Ugljarima*. Prvom zaselku ovakvo ime u prošlosti dao je, prema kazivanjima, neki čovjek koji se doselio iz »nekakvih Buloga iz 'Ercegovine«. Ugljari su dobili ime po tome što su njegovi stanovnici »palili ugalj«, proizvodili čumur i prodavali ga kovačima.

U navedenim zaseocima žive sljedeće porodice: *Kojići* (Đurđevdan), *Jovanovići* (Đurđevdan), *Tojići* (Nikoljdan), *Milanovići* (Đurđevdan), *Marinkovići* (Nikoljdan), *Vidovići* (Đurđevdan), *Matići* (Đurđevdan), *Stojanovići* (Stjepanjdan), *Simići*, zvani *Krsmanići* (Đurđevdan), *Ristići* (Alempijevdan), *Perići* (Đurđevdan), *Cvjetinovići* (Đurđevdan), *Milivojevići* (Alempijevdan), *Gajići* (Đurđevdan), *Jančkovići* (Đurđevdan), *Milići* (Jovanjdan), *Mičići* (Jovanjdan), *Lazići* (Lazarevdan), *Radići* (Lazarevdan), *Jovići* (Lazarevdan), i *Budakovići* (Ignjatijevdan).

Kojići (1 k, 1 k, 5 k), *Milanovići*, zvani *Šegići* (2 k, 6k, 13 k), *Matići* i *Jovanovići* su jedna familija; njihovi preci, braća *Kojo*, *Milan*, *Mato* i *Jovan* doselili su se ovdje za vrijeme turskog perioda iz Crne Gore (područje *Pive* i *Tare*)¹⁵. U vrijeme kmetovskih odnosa bili su kmetovi bijeljinskih begova.

Za vrijeme turske uprave ovdje su se doselili i *Tojići* (1 k, 3 k, 5 k) iz Gornje Lipovice (predak im je bio pop, pa je u tom svojstvu ovdje došao), *Marinkovići* (4 k, 4 k, 10 k) iz Crne Gore, *Simići*, zvani *Krsmanići* (3 k, 3 k, 8 k) sa granice Hercegovine i Crne Gore (prije 200 godina ovdje su došla tri brata i jedna sestra), *Ristići* (2 k, 2 k, 6 k) iz Sokola (u vrijeme migracija muslimanskog stanovništva iz Srbije u sjeveroistočnu Bosnu došli su kao kmetovi sa svojim begovima), *Radići* (1 k, 4 k, 10 k) i *Milići* (5 k, 10 k, oko 20 k) iz Hercegovine.

Perići vode porijeklo od *Simića*, *Milivojevići* od *Ristića* i familija su, *Jovići* od *Radića* (počeli su se prezivati *Jovićima* još od austrougarske uprave). *Radići*, *Lazići* i *Jovići* mogli bi biti porijeklom iz Hercegovine s obzirom na to da slave rijetku rodovsku slavu *Lazarevdan* koja je karakteristična za istočnu Hercegovinu. Ovakvu konstataciju susrećemo i kod *M. S. Filipovića* za neke rodove u *Majevici*¹⁶.

Pretka porodice *Simića* zvanih *'Adžića* (3 k, 5 — 6 k, 7 — 8 k) odnekud su, prema kazivanjima doveli begovi¹⁷. *Budakovići* (—, 1 k, 4 k) su se prije II svjetskog rata doselili iz Odžaka u Kozluk, a zatim u zaselak Ugljare.

Prema saopštenju kazivača, starosjedioci su *Vidovići* (2 k, 3 k, 6 k) i *Stojanovići* (4 k, 2 k, 2 k); njihove kuće se nalaze s desne strane puta koji vodi ka Kozluku. Ove porodice imaju i svoje posebno groblje.

Nismo mogli doznati ništa poblize o porijeklu *Mićića* (1 k, 1 k, 3 k), *Cvjetinovića* (1 k, 1 k, 4 k), *Gajića* (4 k. danas), *Filipovića* (2 k. danas), *Jankovića* (3 k. danas) i *Rikića*.

Sl. 2. Romske kuće duž desne strane puta koji vodi u Skočić

Romske porodice su se počele doseljavati u Skočić prije drugog svjetskog rata i to iz Jezera (Roćević), Trnovičkog Brda i Debeljaka. Prostor koji je naselilo ovo stanovništvo ranije je bio pod šumom, a vlasnici te šume bili su begovi. Danas ima oko 30-tak romskih kuća koje se nalaze duž desne strane puta koji vodi u Skočić.

U Skočiću, osim već pomenutog groblja postoje još četiri; tri muslimanska (od kojih se jedno nalazi kod džamije i preko puta džamije, drugo na Četeništima i treće na Gradini) i jedno pravoslavno koje se nalazi u zaseoku Ugljarima. Prema saopštenju kazivača groblje u Ugljarima je jedno od najstarijih na ovom području i tu su se sve do austrougarske okupacije sahranjivali i stanovnici Trnovice, Jasenice, Pađina i Kiseljaka.

Romi se prema saopštenju kazivača sahranjuju na groblju u Četeništima.

TRNOVICA

Ovo naselje je s obzirom na teritoriju dosta veliko. U geomorfološkom pogledu teren je dosta strm u odnosu na Drinsko polje i penje se čak do 425 m nadmorske visine na sjeveru gdje se nalazi lokalitet Gradac. Naselje počinje od zborničko-bijeljinskog i kiseljačkog puta na jugoistoku odnosno jugu, na zapadu se graniči naseljem Jasenicom, a istočno odnosno sjeveroistočno Pađinama.

Naselje se sastoji iz Gornje i Donje Trnovice. U posljednje vrijeme znatno je uočljivo premještanje kuća iz Gornje Trnovice u Donju Trnovicu i to uz kiseljački i trnovički put. Ovdje se naseljavaju i stanovnici susjedne Jasenice i Pađina, što se uočava i iz popisnih podataka o broju stanovnika, domaćinstava i kuća. Prema popisu iz 1971. godine Trnovica je imala ukupno 703 stanovnika i 168 domaćinstava, a 1981. godine 1967 stanovnika, 469 domaćinstava i 491 kuću¹⁸. Oko 1900. godine, prema saopštenju kazivača, ovo naselje je imalo oko 20-tak kuća.

Po nacionalnosti stanovnici ovog naselja su Srbi.

U Donjoj Trnovici žive sljedeće porodice: *Tadići* (Nikoljdan), *Ristanovići* (Nikoljdan), *Stevanovići* (Nikoljdan), *Vukotići* (Ilindan), *Tomići* (Ilindan), *Tekići* (Mratinjdan), *Stanimirovići*, zvane Ere (Jovanjdan) i *Petrovići* (Đurđevdan).

Tadići (2 k, 3 k, 4 k) su porijeklom iz sela Vučetića iz Crne Gore. Ovdje su pred kraj turske uprave došla dva brata i nastanili se. Bili su kmetovi begova Gradašćevića iz Gornjeg Šepka. Još i danas Tadići održavaju rodbinske veze sa familijom u Crnoj Gori, a imaju familiju i u blizini Rogatice.

Perići (1 k, 2 k, 3 k) su takođe porijeklom iz Vučetića, a osim njih iz Crne Gore su i *Ristanovići* (2 k, 4 k, 6 k), *Stevanovići* (2 k, 3 k, 6 k), *Vukotići* (2 k, 4 k, 11 k) i *Tomići*. Ove dvije posljednje porodice su »ista familija«.

Tekići (2 k, 2 k, 5 k) su bili nastanjeni u Kozluku, pa su ih Turci za vrijeme prvog srpskog ustanka protjerali ovamo.

O porijeklu porodice *Petrovića* (1 k, 3 k, 3 k) nismo ništa doznali, ali su nam kazivači saopštili da su »oni (*Petrovići*-moja primj.) najprije 'Ercegovci«.

Sl. 3. Pogled na Donju Trnovicu

U Gornjoj Trnovici žive ove porodice: *Radići* (Lazarevdan), *Krstići* (Jovanjdan), *Markovići* (Nikoljdan), *Jakšići* (Jovanjdan), *Stevanovići* (Nikoljdan), *Stevići* (Đurđevdan), *Ilići* (Čimijana), *Vasiljevići* (Markovdan) i *Jovići* (Lazarevdan).

Radići (3 k, 3 k, oko 20 k), *Krstići* (1 k, 4 k, 4 k), *Jakšići* (1 k, 1 k, 4 k), *Vasiljevići* (1 k, 1 k, 2 k) i *Jovići* su se ovdje doselili pred kraj turske uprave iz Hercegovine.

Ilići (2 k, 2 k, 4 k) i *Stevići* (3 k, 3 k, 11 k) su se takođe odnekud doselili, ali kazivači nisu mogli poblizže odrediti kada je to bilo i iz kojeg su kraja.

Za porodicu *Stevanoviće* (1 k, 1 k, 10 — 11 k) čuli smo da su »starina«. U srodstvu su sa *Stevanovićima* iz D. Trnovice.

PAĐINE

Ovo naselje počinje odmah od zborničko-bijeljinskog puta, a smješteno je između Trnovice i Ročevića.

Odakle naziv Pađine nije nam poznato niti se u narodu o tome održala tradicija, ali je najvjerojatnije da su ga stanovnici migranti iz Hercegovine donijeli, jer i danas postoji selo sa ovakvim imenom u istočnoj Hercegovini.

Za vrijeme austrougarske uprave, prema sjećanju starijih kazivača, ovdje je bilo oko 14 kuća. Prema podacima iz 1971. godine Pađine su imale 477 stanovnika i 106 domaćinstava, a 1981. 538 stanovnika, 134 domaćinstva i 139 kuća¹⁹.

Po nacionalnosti stanovnici ovog naselja su Srbi.

Kako je ovdje stanovništvo dosta mlado, to se nije baš najbolje održala tradicija o porijeklu.

Našim istraživanjima utvrdili smo da su se *Rudanovići* (Jovanjdan — 1 k, 3 k, 3 k) pred kraj turske uprave doselili iz Čajniča, a da su *Perići* (Nikoljdan — 3 k, 3 k, 4 k) iz Hercegovine.

Dokići (Jovanjdan, 3 k, 6 k, 13 k) su se ovdje doselili prije 200 godina, ali se nije održala tradicija odakle su. Sa istom rodovskom slavom kao kod *Dokića* su i *Stanojevići* (1 k, 2 k, 9 k). Prema starijim kazivačima oni su starosjedioci, a prezime su dobili po djedu Stanoju; ranije su se drugačije prezivali.

Kosovići (Đurđevdan) su se pred samu austrougarsku okupaciju doselili iz Hercegovine; prvo su se nastanili u zaseoku Peckoj (Ročević), a odatle prešli u zaselak Vrela, pa onda ovdje u Pađine.

Vasići (Nikoljdan — 1 k, 3 k, 4 k) su vjerovatno porijeklom iz Hercegovine, *Ostojići* (Arandjelovdan — 3 k, 3 k, 7 k) iz Crne Gore, *Markovići* (1 k, 2 k, 6 k) su iz Srbije, *Stjepanovići* (Markovdan — 3 k, 5 k, 4 k) su iz Majevice, *Miloševići* su bližim porijeklom iz Kozluka, a preselili su se u Pađine u vrijeme migracija muslimanskog stanovništva u sjeveroistočnu Bosnu, *Perići* (Nikoljdan — 3 k, 3 k, 6 k) su iz Trnovice; ovdje se prije 150 godina preselio jedan član ove porodice i promijenio prezime, dok mu je drugi brat, koji je takođe promijenio prezime ostao u Trnovici; ovaj drugi se prezvao u *Stevanoviće*, a ranije su se prezivali *Dimitrijevići*). *Jevtići* (Đurđevdan, 1 k danas) doselili su iz Tabanaca prije prvog svjetskog rata.

O porijeklu *Božića* (Nikoljdan; 2 k, 2 k, 5 k) i *Lazarevića*, zvanih *Malića* (Nikoljdan; 4 k, 4 k, 8 k) nismo mogli ništa pobliže saznati, izuzev što su se ovi drugi počeli ovako prezivati od austrougarske uprave.

U Pađinama je bila nastanjena i porodica *Bošnjakovića* koja je danas »zamrla«. Bili su porijeklom od Pive (Crna Gora), pa su se u matici i prezivali *Pivljani*, a kad su došli ovamo, (a to je moglo biti pred kraj turske uprave), »predjeli su se«, promijenili su prezime u Bošnjakoviće.

Pađine imaju i svoje groblje, a smješteno je na lokalitetu koji se naziva *Vignjište*. Svaka familija u ovom groblju ima svoje mjesto gdje se njeni umrli članovi sahranjuju.

ROČEVIĆ

Ročević je smješten između Pađina na zapadu i Donjeg i Gornjeg Šepka na istoku. Na jugu naselje počinje odmah uz lijevu stranu zvrničko-bijeljinskog puta, a na sjeveru se graniči sa Lokanjom. Po teritoriji ovo je dosta veliko naselje, a na trećem je mjestu i po broju stanovnika i to odmah poslije Trnovice i G. Šepka. Prema popisu iz 1971. godine Ročević je imao 1053 stanovnika i 242 domaćinstva, a 1981. godine 1187 stanovnika i 285 domaćinstava i 313 kuća²⁰.

O tome kako je naselje dobilo ime saznali smo od starijih kazivača. Stanovništvo se ranije dosta bavilo pčelarstvom, te da je od riječi roj, odn. po rojenju pčela postao toponim Rojčević. Ovakav naziv u narodu održao se sve do perioda između dva svjetska rata, a kao takav je unesen u sekcijske karte 1 : 50 000 koje su ranije rađene.

Današnje stanovništvo Ročevića živi u sljedećim zaseocima: *Jezeru, Vrelima, Peckoj, Srednjem Ročeviću, Barakovini* i *Potoku*.

Prema očuvanoj tradiciji u zaselak *Jezero* prije 100 godina prvi se doselio *Mato Jovanović*. On je kasnije doveo *Simu Bogdanovića* iz Kitovnica. *Bogdanovići* (Ilindan, —, 1 k, 6 k) i danas ovdje žive, a dalje porijeklo im je iz Crne Gore; dakle ova porodica se prvo doselila u Kitovnicu, a zatim u zaselak *Jezero*.

Osim navedenih porodica ovdje žive još i *Vukovići, zvane Ere* (Jovanjdan), *Miloševići* (Avramije), *Kovačevići* (Lučindan), *Stanojevići* (Jovanjdan), *Jovanovići* (Avramije), *Stanojevići* (Alempijevdan) i *Nikolići* (Đurđić).

Vukovići (—, 3 k, 8 k) su se doselili iz Hercegovine (okoline Gackog); izgleda da se ova porodica ovdje najkasnije doselila, jer je još uvijek ostalo u sjećanju da je predak ove porodice Mićo, zvani Ero, dogonio ovce iz Gackog u ove krajeve, pa su ga ljudi molili da im »tori zemlju«.

Kovačevići (—, 2 k, 1 k) su se ovdje doselili oko 1895. godine iz okoline Metkovića; prvo su se nastanili u Lokanju, a kako im se tu nije dopalo, onda su se preselili u Ročević.

Miloševići (1 k) su ovdje od 1950. godine; domaćin ove porodice je porijeklom iz Jasenice. Ovi *Miloševići* nisu u srodstvu sa prezimenjacima iz Pađina. *Jovanovići* (1 k) su takođe iz Jasenice. Oko 1920. godine jedan član ove porodice doselio se u Srednji Ročević, a od prije 17 godina ova porodica živi u zaseoku Jezeru.

Stanojevići (3 k danas) su doselili iz Pađina prije desetak godina. Kuće su sagradili na imanju Vida Bogdanovića koji im je prodao placeve. Ovdje su nastanjeni i njihovi prezimenjaci s kojima nisu u srodstvu. Ovi drugi *Stanojevići* su iz Srednjeg Ročevića, a kupili su placeve od Vukovića. U zaselak Jezero naselila se 1975. godine i porodica *Nikolića* (1 k), a došli su iz zaseoka Vrela.

O porijeklu porodica koje su nastanjene u *Srednjem Ročeviću* doznali smo sljedeće:

Lakići (Lazarevdan; 3 k, 2 k, 1 k) su porijeklom iz Hercegovine. Prije drugog svjetskog rata jedna kuća *Lakića* »se prezvala u *Joviće*«, promijenila je prezime.

Pisići zvani *Rankići* (Alempijevdan, 2 k, 3 k, 20 k) su se prije 200 godina doselili iz Hercegovine.

Stevanovići (7 k, 10 k, 17 k, Đurđevdan) su porijeklom iz Gackog. Imaju nadimak *Čolići*, a dobili su ga po djedu koji je bio »čurug u ruku«. Prema očuvanoj tradiciji predak ove porodice ubio je »Turčina«, pa je onda pobjegao i naselio se u zaselak Pecku.

Jovići zvani *Pajići* (Jovanjdan; 3 k, 7 k, 14 k) su pred kraj turske uprave doselili iz zaseoka Pecke. Prema očuvanoj tradiciji u navedenom zaseoku živjela su četiri brata koji su daljim porijeklom iz Hercegovine.

Savići zvani *Matići* (Avramije 3 k, 3 k, 4 k) »su Ere«, iz Hercegovine su, ali nismo mogli pobliže odrediti kada su se ovdje doselili. Nadimak su dobili po ocu Matiji.

Lukići (Avramije, 1 k 2 k, 4 k) su porijeklom iz Hercegovine.

Vukovići (Jovanjdan, 1 k, 2 k, 2 k) »su Ere«, iz Hercegovine su.

Jovanovići (Avramije, 1 k danas) doselili su oko 1918. godine iz Jasenice, a porodica *Jekića* zvanih *Jekarića* (2 k danas) su se prije drugog svjetskog rata doselile iz zaseoka Potoka.

O porijeklu *Nikolića* (Nikoljdan, 2 k, 3 k, 5 k) nismo mogli ništa određenije saznati. Postoji i jedna druga porodica sa istim prezimenom i istom slavom, ali nisu međusobno ni u kakvom srodstvu; ovi drugi su se ovdje doselili prije drugog svjetskog rata iz Pilice. Takođe, nismo mogli ništa doznati ni o porijeklu *Stanimirovića* (Alempijevdan, 2 k, 2 k, 2 k) *Stevića* (Avramije, 1 k, 1 k, 1 k) i *Markovića* zvanih *Stanića* (Jovanjdan, 1 k, 3 k, 5 k).

U zaseoku *Peckoj* »starosidiocima« se smatraju *Marinkovići* (Jovanjdan, 2 k, 4 k, 10 k), *Aćimovići* (Jovanjdan, 3 k, 5 k, 10 k), rođaci su sa *Marinkovićima*, *Jovići* (Jovanjdan, 4 k, 3 k, 5 k), rođaci su sa *Marinkovićima* i *Aćimovićima*, *Tanackovići* (Jovanjdan, 3 k, 3 k, 6 — 7 k), *Ilići* (Đurđevdan, 2 k, 2 k, 7 k), *Vidakovići* zvani *Sokići* (Đurđevdan, 3 k, 2 k, 5 k); u srodstvu su sa *Iličima*, *Jekići* (Đurđevdan, 1 k, 1 k, 8 — 10 k); rođaci su sa prethodne tri familije, *Novakovići* (Mioljdan, 2 k, 2 k, 5 k), *Rikići*, zvani *Trišići*, (Mioljdan, 4 k, 4 k, 5 k) i *Todorovići* (Avramije, 1 k, 1 k, 1 k).

Stojanovići, zvani *Stanišići*, (sv. Marko 2 k, 5 k, 12 k) su se pred kraj turske uprave doselili iz Bara (područje Gornje Pilice).

Stjepanovići (Nikoljdan, 1 k, 2 k, 7 k) su takođe odnekud doselili, ali se nije održala tradicija o porijeklu.

Pređak *Mićića*, zvanih *Zekića*, (Đurđevdan, 1 k, 2 k, 6 k) je iz Lokanja; svojevremeno ovdje je došao ženi u kuću. *Simanići* (Nikoljdan) su takođe porijeklom iz Lokanja a ovdje su doselili prije drugog svjetskog rata. Danas ih ima oko 5 kuća.

Stevanovići zvani *Košarići* (1 k, 3 k, 2 k) su porijeklom iz Zenice. Jedan od članova ovog roda *Stevanović Vlado*, rođen 1912. god. pričao nam je kako mu se djed ovdje doselio.

O porijeklu *Dimitrića*, zvanih *Pelagića*, nismo ništa pouzdano saznali, izuzev što su nadimak dobili po majci *Pelagiji*.

U zaseoku *Potoku* »starosidiocima« se smatraju *Stanimirovići* (Alempijevdan, 2 k, 2 k, 2 k), *Jekići* zvani *Jekarići* (Avramije, 1 k, 2 k, 2 k) i *Stanojevići* (Alempijevdan, 1 k, 2 k, 2 k).

Ristići (Đurđevdan) su ovdje doselili iz Dugog Polja (selo *Ruhotina* kod *Janje*) u periodu između dva svjetska rata.

U zaseoku *Barakovini* »starosidiocima« se smatraju *Mićići*, zvani *Simanići*, (Arandelovdan, 1 k, 1 k, 2 k) i *Lazarevići* zvani *Mašići* (Avramije, 4 k, 7 k, 7 k).

Rakići, zvani *Bolići*, (Avramije) su prije drugog svjetskog rata došli iz *Šetića*, a *Tomići* (Đurđevdan, 1 k, 1 k, 1 k) su iz Lokanja; pređak im se ovdje doselio pred kraj turske uprave.

I u zaseoku *Vrelima* kao i u prethodna dva, malo je porodica, a mnoge od njih se raseljavaju i nastanjuju bliže zvrničko-bijeljinskom putu.

Prema saopštenju starijih kazivača *Matići* (Đurđić, 3 k danas) i *Nikolići* (Đurđić, 1 k, 7 — 8 k, 8 k) su »jedna familija«, porijeklom su iz Hercegovine, a ovdje su se prije 180 godina doselila dva brata *Niko* i *Mato*.

Ilići zvani *Tešići* — *Stanići* (Nikoljdan, 2 k, 2 k, 4 k) su iz Lo-kanja; predak ove porodice je negdje pred kraj turske uprave ovdje došao (ušao ženi u kuću).

Markovići (Đurđevdan, 2 k, 4 k, 4 k) su se ovdje doselili iz Ma-jevice za vrijeme turske uprave.

Zekići, zvani *Pantići* (Jovanjdan, 1 k, 2 k, 5 k) su »od Ercego-vine«, a doselili su za vrijeme austrougarske, a možda i pred kraj turske uprave.

Predak porodice *Krstića* (1 k, 1 k, 3 k — Lučindan) porijeklom je iz Trnovice. Ovdje se nastanio za vrijeme austrougarske uprave nakon što se oženio odavde i tu ostao. Isti slučaj je i sa porodicom *Tomića* (Arandelovdan, 3 k danas) koja je takođe porijeklom iz Tr-novice. Predak ove porodice je oko 1925. godine »ušao ženi u kuću«.

O porijeklu porodice *Damjanovića* (Mitrovdan, 2 k, 2 k, 2 k) nis-mo ništa pouzdano saznali.

Danas u Ročeviću postoje tri pravoslavna groblja; jedno u Vre-lima, drugo u Srednjem Ročeviću i treće u Peckoj.

Sve do početka drugog svjetskog rata u Ročeviću su živjeli i Muslimani. Od muslimanskih porodica koje su ovdje živjele navo-dimo: *Imamoviće* (3 k), *Suljiće* zvane *Gačane* (5 k), *Avdiće* (1 k), *Me-lezanoviće* (1 k), *Husejnoviće* (1 k) i *Zejnlagiće* (1 k). O porijeklu navedenih porodica nismo ništa поближе doznali, izuzev da su *Suljići* iz Hercegovine. Današnji članovi ovih porodica žive u Kozluku, Gornjem Šepku i Bijeljini.

I danas postoji u ovom naselju muslimansko groblje u kojem ima nekoliko nišana (nadgrobnih spomenika).

DONJI ŠEPAK

Ovo naselje nalazi se istočno od Ročevića na udaljenosti od oko pet kilometara. Smješteno je s lijeve strane zborničko-bijelj-jinskog puta. Prema podacima iz 1971. godine Donji Šepak je imao ukupno 391 stanovnika i 92 domaćinstva, a 1981. godine 230 sta-novnika, 56 domaćinstava i 57 kuća²¹. Po nacionalnosti stanovnici ovog naselja su Srbi.

Danas ovdje žive sljedeće porodice: *Čeranići* (Jovanjdan), *Iva-novići* (Avramije), *Arsenovići* (Jovanjdan), *Perići*, zvani *Modranici* (Jovanjdan), *Milanovići*, zvani *Modranici* (Jovanjdan), *Lazarevići*, zvani *Marići* (Arandelovdan), *Stojanovići*, zvani *Milakovići*, (Aran-đelovdan i Nikoljdan), *Rankići* (V. Gospojina), *Nikolići*, zvani *Tunići*, (sv. Luka) *Obradovići* (Avramije), *Lukići* (Avramije), *Đokići* (Đur-đevdan) i *Jovanovići* (Jovanjdan).

Čeranići (9 k. danas) su prema nekim kazivačima doseljeni »odozgo iz Ercegovine«. Predak ove porodice po imenu Simo doselio se iz okoline Gackog, a to je moglo biti oko 1850. godine. Prema drugim kazivačima Čeranići su porijeklom iz sela Sokolovića (područje Sokoca). U vrijeme kmetskih odnosa bili su kmetovi begova Gradašćevića iz Gornjeg Šepka.

Arsenovići (1 k, 2 k, 5 k) su porijeklom iz Trnovice, *Perići*, zvani *Modranci* su se doselili iz Modrana (bijeljinsko područje) i to najvjerojatnije pred kraj turske vlasti, jer se održala tradicija da je njihov »šukunded« ubio »Turčina«, pa da ne bi bilo osvete naselio ovdje. *Milanovići*, zvani *Modranci* (1 k, 2 k, 3 k) su od *Perića*, a prezime su dobili po pretku koji se zvao Milan.

Jevtići, zvani *Jovanići* (3 k, 3 k, 14 k) su porijeklom iz Gornje Pilice iz zaseoka Bare, a ovdje su došli za vrijeme turske uprave.

Lazarevići zvani *Marići* (4 k, 5 k, 13 k) su se doselili iz Srbije ali nismo utvrdili kada je to bilo.

Milakovići (1 k, 2 k, 7 k) su iz Donje Pilice. Predak ove porodice je za vrijeme austrougarske uprave »ušao ženi u kuću«.

Rankići su porijeklom iz Lokanja, a ovdje su još od kraja turke uprave.

Nikolići zvani *Tunići* (1 k, 4 k, 3 k) su porijeklom iz zaseoka Vrela, a ovdje su još od turske uprave.

Obradovići (1 k, 1 k, 2 k) su takođe doseljenici, ali se ne zna odakle, vjerovatno su iz Gornjeg Roćevića jer su u srodstvu sa porodicom *Lukića* (1 k, 1 k, 5 k) koji su porijeklom iz pomenutog naselja, a ovdje su se doselili za vrijeme austrougarske uprave.

Đokići (1 k, 2 k, 4 k) su porijeklom iz Hercegovine, ali se nije održala tradicija iz kojeg su mjesta. Prema kazivanjima starijih ovdje se doselio neki Spasoje negdje pred kraj turske uprave ili s početka austrougarskog perioda.

O porijeklu *Ivanovića* (3 k, 3 k, 11 k) nismo mogli ništa doznati, osim da su se i oni odnekud naselili. Nismo utvrdili ni odakle je predak porodice *Jovanovića* (1 k, 1 k, 2 k) izuzev da je za vrijeme austrougarske uprave »bio u najmu« kod Mitra Obradovića koji mu je dao »kućni plac«, a onda se on oženio i zasnovao porodicu.

Ovdje su ranije živjeli i *Mitrovići* (Stjepanjan), a bili su porijeklom iz Gornje Trnave. Ova familija je »zamrla«.

Stanovnici ovog naselja sahranjuju se u groblju, a mjesto gdje se ono nalazi naziva se *Bulešč*.

GORNJI ŠEPAK

Sjeverno od Donjeg Šepka na udaljenosti od oko 2,5 km nalazi se Gornji Šepak na nadmorskoj visini od oko 230 metara.

Prema podacima iz 1971. godine ovo naselje je imalo 1485 stanovnika i 323 domaćinstva, a 1981. godine 1917 stanovnika, 449 domaćinstava i 442 kuće.²² Prema ovim pokazateljima ovo je drugo naselje po veličini u ispitivanom području. Prema nacionalnosti stanovnici ovog naselja su Muslimani.

U novije vrijeme veoma je uočljiva pojava izgradnje novih kuća uz zborničko — bijeljinski put, dakle domaćinstva migriraju iz Gornjeg Šepka, formira se novo naselje koje u narodu nosi ime Srednji Šepak. U vrijeme naših istraživanja 1976. god. ovdje je bilo oko 40 novoizgrađenih kuća, a 1982. godine bilo ih je oko 60. Njihovi vlasnici su uglavnom iz Gornjeg Šepka.

Sl. 4. Pogled na dio Gornjeg Šepka

Kod stanovnika još uvijek se za pojedine dijelove naselja održao termin mahala. U ovom naselju postoje slijedeće mahale: *Brđani*, *Mujići*, *Visakovići*, *Hamzići*, *Menčevići*, *Derviševići*, *Avdići*, *Kadrići*, *Lončari* i *Maruni mahala*. Centralni dio naselja ne nosi naziv mahala nego centar, a u njemu se nalaze dvije prodavnice, ambulanta i čitaonica. Ovdje se nalazi i džamija koja je sagrađena pred kraj turske uprave, a njen utemeljivač je bila neka žena iz Zbornika.

Kako smo vidjeli mahale nose nazive uglavnom po prezimenima, odn. prema rodovima, izuzev Maruni mahale čije bi izvorno značenje možda moglo tražiti u arapskoj riječi mahrum.²³

U *Brđanima* danas žive slijedeće porodice: *Omerovići* (12 k) za koje se pretpostavlja da su starosjedioci, *Gradašćevići* (5 k) porijeklom su iz Gradačca, *Hasanovići* (3 k) su iz Nikšića, *Ramići* (4 k) su takođe iz Nikšića, *Alići* (4 k) su iz Papraće, *Mustafići* (4 k), *Selimovići* (2 k), *Salihovići* (3 k), *Fejzići* (4 k), *Jahići* (1 k), *Borozanovići* (1 k) su prema kazivanjima starosjedioci, a prezime su dobili po tome što im je predak bio trubač,²⁴ *Avdići* (1 k) su iz Ročevića; ovdje su se doselili prije drugog svjetskog rata, *Mehmedovići* su iz Drinjače, a ovdje su od prije drugog svjetskog rata, *Muminovići* (1 k), *Salihovići* (1 k) *Bećirovići* (1 k) su iz Nikšića, *Ibrahimovići* (1 k), *Čankovići* (1 k) su iz Janje, a ovdje su se doselili prije prvog svjetskog rata, *Hasanovići* (1 k), *Hajrići* (1 k), *Ahmetovići* (2 k) i *Adilovići* (2 k) koji su se u toku drugog svjetskog rata doselili iz Međača.

U *Mujićima* žive sljedeće porodice: *Mujići* (10 k), *Nurkići* (1 k) koji su se prije nekoliko godina doselili iz Teočaka, *Atići* (1 k) i *Jačići* koji su porijeklom iz Kozluka.

U *Visakovićima* žive *Memići* (7 k), *Ibrahimovići* (1 k), *Bećirovići* (5 k) *Memidanovići* (1 k) koji su se prije 20 godina doselili iz Sakara (Srbija), *Hasanovići* (10 k), *Suljići* (5 k), *Sejdići* (5 k) su porijeklom iz Nikšića, *Tuhčići* (2 k) su iz Diviča; predak ove porodice prije drugog svjetskog rata ovdje se oženio i tako ostao, i *Salihovići* (3 k).

U *Hamzića* mahali najbrojniji su *Hamzići* (22 k), a osim njih ovdje žive još i *Husejnovići* (3 k) koji su porijeklom iz Ročevića, *Mehmedovići* (1 k) porijeklom iz Vitinice; predak im je ovdje doselio za vrijeme austrougarske okupacije, *Salihovići* (1 k), *Omerovići* zvanе *Čuze* (1 k), *Hajrići* (1 k), *Muminovići* (9 k) i *Smajići* (1 k).

U *Menčevića* mahali su nastanjeni *Jašarevići* (7 k), *Šišići* (12 k) koji su prema nekim kazivačima porijeklom iz Prijepolja, *Biralići* (1 k) su iz Teočaka, a ovdje se domaćin ove porodice naselio prije 10-tak godina, *Kuljići* (1 k) su iz Živinica, a ovdje su doselili odmah poslije svršetka drugog svjetskog rata, *Suljići* (1 k) su iz Ročevića, i *Tahirovići* (6 k).

U *Derviševića* mahali su nastanjeni *Halilovići* (15 k) koji su porijeklom iz Ročevića, *Bajrići* (5 k) i *Šišići* (2 k).

U *Avdićima* žive *Avdići* (7 k) koji su porijeklom iz Nikšića²⁴

U *Kadrićima* su nastanjene porodice sa istim prezimenom, a porijeklom su iz Nikšića.

U *Lončarima* su nastanjeni *Bećirovići* (7 k), *Kadrići* (1 k), *Mehmedovići* (1 k), *Arifovići* (4 k); porijeklom su iz Nikšića, a prvo su se naselili u Cersku, pa onda ovamo (od ove porodice vode porijeklo *Hasići* (1 k) i *Hadžići* (1 k), a prezimena su dobili po imenima svojih djedova), *Avdići* (6 k) su iz Ročevića, *Ramići* (2 k), *Grošići* (1 k) su iz Bijeljine, *Suljići* (1 k) i *Huremovići* (1 k); predak ove porodice se doselio iz Teočaka prije drugog svjetskog rata.

U *Maruni* mahali žive *Ramići*, a porijeklom su iz Nikšića.

U centralnom dijelu Gornjeg Šepka su nastanjeni *Sabanovići* (2 k) *Muratovići* (4 k), *Omerovići* (1 k); domaćin ove porodice doselio se iz Vitnice kod Kozluka poslije drugog svjetskog rata, *Mehmedovići* (1 k), *Mujići* (1 k), *Halilovići* (1 k), *Memići* (1 k), *Suljići* (2 k) i *Avdići* (2 k). Ovi posljednji doselili su se iz Ročevića u toku drugog svjetskog rata.

x
x   x

Iz izloženog o ispitivanim naseljima, koja su smještena u dijelu zborničkog Podrinja između Kozluka i Gornjeg Šepka, uočljivo je da se neka od njih sa ovakvim imenima pominju u turskim dokumentima još prije 1528. godine.

Kod većine stanovništva u ovom dijelu Podrinja održala se tradicija o porijeklu. Najviše rodova doseljeno je iz Hercegovine i Crne Gore, a ima i onih koji su doseljeni iz drugih mjesta Bosne kao i okolnih seoskih naselja koja se graniče s ispitivanim područjem. Priličan je broj i onih koji ne znaju ništa o svom porijeklu, a mnogi smatraju da su »od starina ovdje«.

Kako su neodređena kazivanja o vremenu doseljenja, našim istraživanjima utvrdili smo da su se današnji rodovi, izuzev Begzadića, mogli doseliti negdje poslije 1780. godine i kasnije. Vjerovatno su migratorna kretanja u ovom području bila intenzivna i u doturskom kao i turskom periodu prije druge polovine XVIII vijeka, ali o tome nismo imali dostupnih izvora. Vrlo je vjerovatno da u sastavu današnjeg stanovništva nema ni jednog roda od onih brojnih Vlaha koji su bili nastanjeni u Skočiću, Ročeviću i Šepku u prvoj polovini XVI vijeka. Moguće je da su oni nestali usljed epidemija kuge, a možda su otišli dalje.

Glavni pokretači seoba u ove krajeve bili su ekonomski razlozi. Bilo je i drugih uzroka, ali su oni manje bitni. Ovo područje bilo je uvijek privlačno za iseljenike iz pasivnijih dinarskih predjela, jer je ovdje plodno tlo i pogodno za poljoprivredu, pa su i uslovi za život povoljni. Dosta porodica je ovdje oformljeno i na taj način što su begovi dovodili djecu iz pasivnijih krajeva da im rade i kad

oni odrastu, ožene se, a ovi im dadu nešto zemlje, odnosno kmetovsko selište. U ovom kraju i domazetstvo je česta pojava, pa su mnoge porodice i tako oformljene.

Ovo područje je veoma interesantno i u socioekonomskom i demografskom pogledu. Strukturalne promjene stanovništva nastale pod uticajem novijeg privrednog razvoja su evidentne, ali kako je to posebna tema, u detaljnu analizu istih se nećemo upuštati, izuzev nekoliko konstatacija.

— Na osnovu statističkih pokazatelja kao i sopstvenih zapažanja, uočljivo je da je sve veći broj aktivnog stanovništva izvan poljoprivrede. Ova tendencija naročito je uočljiva u Gornjem Šepku. U ovom naselju ove promjene su naročito intenzivne od 1957. godine kada je počela sa radom »Viskoza« u Loznici u koju se uposlilo dosta radnika sa ovog područja. Osim toga dosta radnika se uposlilo u zvrničkoj »Glinici« kao i u drugim mjestima širom zemlje.

— U odnosu na 1971. godinu, u 1981. godini broj lica na privremenom radu u inostranstvu se povećao u svim naseljima ispitnog područja, izuzev što se u Trnovici taj broj smanjio. Najveći broj lica na privremenom radu u inostranstvu sa ovog područja je iz Roćevića (66), Gornjeg Šepka (64), a najmanji broj je iz Donjeg Šepka (13).²⁵

— Evidentne su promjene i u kvalifikacionoj i obrazovnoj strukturi. Upoređujući popisne podatke 1961. i 1971. godine (podacima za 1981. nismo raspolagali) uočljivo je da se broj stanovnika bez školske spreme u svim naseljima smanjio, izuzev što se u Skočiću znatno povećao. U 1971. godini u svim naseljima povećao se broj lica sa osmogodišnjom školom kao i broj onih koji su završili škole za KV i VK radnike, gimnazije i srednje stručne škole. Istina, još uvijek je mali broj onih koji imaju završene škole za KV i VK radnike kao i srednje stručne škole. Sva djeca u ovom području obuhvaćena su obaveznim osnovnim školovanjem. Puna osmogodišnja škola nalazi se u Roćeviću, a ona je centralna škola za Gornji i Donji Šepak i Pađine. U Skočiću ima četvororazredna osnovna škola, a druga 4 razreda djeca iz ovog naselja pohađaju u susjednom Kozluku. Učenici koji pohađaju škole za KV kao i druge srednje stručne škole svakodnevno putuju autobusom u Loznicu ili u Zvornik.

Na kraju da kažemo još i to da u svakom od ovih naselja, izuzimajući Pađine, postoji po jedna prodavaonica (u Gornjem Šepku su dvije) mješovite robe. Svako naselje je elektrificirano i svi posjeduju vodovod, izuzimajući Gornji i Donji Šepak čiji vodovod je u izgradnji.

NAPOMENE:

- 1 Terenska etnološka istraživanja obavilo je Etnološko odjeljenje Muzeja istočne Bosne, a u okviru svoje redovne djelatnosti. U 1982. godini istraživanja su potpomognuta simboličnim sredstvima i od OOUR Narodna biblioteka i Muzejska zbirka Zvornik.
- 2 U našem poslu svojim kazivanjima naročito su nam pomogli: Izet Imamović iz Kozluka, Ilijaz Jamaković, Jusuf Alić i Kojić Radovan, svi iz Skočića, Tadić Drago iz Donje Trnovice, Radić Petar iz Gornje Trnovice, Rudanović Đoko, Mladen Milošević i Jovanka Milošević iz Pađina, Jović Obren i Stevan Stevanović iz Ročevića, Jovan Perić i Jovan Rankić iz Donjeg Šepka, Gradašćević Nijaz, Husić Đulaga i Hasan Avdić iz Gornjeg Šepka i mnogi drugi.
- 3 A. UZUNOVIĆ — N. BANJANOVIĆ, Kozluk — monografija — Kozluk, 1979, str. 12.
- 4 J. CVIJIĆ, Balkansko Poluostrvo i Južnoslovenske zemlje, knj. 1, Beograd, 1922, str. 332.
- 5 Dr V. ĐURIC, Prilog proučavanju tipologije seoskih naselja, Zbornik radova Geografskog zavoda PMF Beograd, sv. XV, Beograd, 1968, str. 154 i 155.
- 6 O praistorijskim nalazima iz Pađina, Ročevića i Trnovice vidi M. KOSORIC, Članci i građa za kulturnu istoriju istočne Bosne, IX/1972, 9 — 27, XI/1975, 15 — 20, XII/1978, 23 — 29.
- 7 I. BOJANOVSKI, Prilozi za topografiju rimskih i predrimskih komunikacija i naselja u rimskoj provinciji Dalmaciji, III — Prilog proučavanju antičkih naselja i komunikacija u istočnoj Bosni, Poseban otisak Godišnjaka Centra za balkanoška ispitivanja ANU BiH, knj. 17, Sarajevo, 1981, str. 181.
- 8 Dr A. HANDŽIĆ, Tuzla i njena okolina u XVI vijeku, Izdavačko preduzeće »Svjetlost«, Sarajevo, 1975, str. 105.
- 9 Podaci o broju kuća prikupljeni su na terenu i to uglavnom 1976. i 1978. tako da ih sada ima daleko veći broj.
- 10 Kostur je brdo iznad Skočića (k. 384), a na njegovom sjevernom dijelu nalazi se kasnoantičko utvrđenje. O tome detaljnije I. Bojanovski, nav. djelo str. 153.
- 11 Podaci uzeti iz Službe za plan, analizu i statistiku SO-e Zvornik, a bazi-
raju se na zvaničnim popisnim podacima iz 1971. i 1981. god.
- 12 H. KREŠEVLJAKOVIĆ, Kule i odžaci u Bosni i Hercegovini, Naše starine, Godišnjak Zemaljskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti N. R. Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1954, str. 83.
- 13 Jusuf Alić, rođen 1902. godine pričao nam je kako mu se ovdje doselio djed, otac i amidža. Otac mu se oženio iz Gornjeg Šepka, a amidža iz Crne Gore. Prema kazivanju, Jusufov otac u vrijeme doseljenja imao je oko 20-tak godina što znači da su se mogli doseliti oko 1880. godine.
- 14 Stariji kazivači su nam saopštili, a prema očuvanoj tradiciji, da su u prošlosti begovi dovodili djecu od Kolašina, a kad odrastu davali bi im posjed i ženili ih, pa se i na taj način Skočić dosta naselio.
- 15 Kojić Radovan, rođen 1898. godine pričao nam je da mu se ovdje prađed Kojo doselio i da su se prije prezivali Radulovići.
- 16 M. S. FILIPOVIĆ, Majeвица s osobitim obzirom na etničku prošlost i etničke osobine Majevičkih Srba, Odjeljenje društvenih nauka ANU BiH, knj. 19, Sarajevo, 1969, str. 35.

- 17 Prilikom naših istraživanja čuli smo da su pretka ove porodice »doveli begovi odnekud kada su išli sa Čabe« odn. kada su se vraćali sa »hadžiluka« (hodočašća).
- 18 Izvor podataka kao pod 11.
- 19 Izvor podataka kao pod 11.
- 20 Izvor podataka kao pod 11.
- 21 Isti izvor
- 22 Isto
- 23 A. ŠKALJIĆ, Turcizmi u srpskohrvatskom-hrvatskosrpskom jeziku, Izdavačko preduzeće »Svjetlost«, Sarajevo, 1973, str. 441 i 442; mahrum, adj. (ar) lišen odnosno turski zabranjen.
- 24 A. ŠKALJIĆ, Navedeno djelo, str. 148; borozan (tur. pers.) znači trubač.
- 25 Izvor podataka kao pod 11.

SIEDLUNGEN UND HERKUNFT DER BEVÖLKERUNG IM GEBIET VON ZVORNIK

Manchen von den erforschten Ortschaften, die sich im Gebiet zwischen Kozluk und Gornji Šepak befinden ist, der Name bereits in türkischen Dokumenten vor 1528. erwähnt.

Bei der meisssten Bevölkerung in diesem Gebiet wurde die Tradition der Abstammung erhalten. Sie stammen vorwiegend aus der Herzegowina und Montenegro, jedoch gibt es auch jene, die aus anderen Orten Bosniens und der umliegenden Gegend hergekommen sind. Einige nur können über ihre Herkunft nichts sagen. Sie meinen von altersher hier gewohnt zu haben.

Die Überlieferung über die Zeit der Ansiedlung ist kaum erhalten. Die Forschungen haben ergeben, dass die heutigen Familien, ausser den Begzadići, nach 1780. und später angesiedelt wurden. Wahrscheinlich waren die Wanderungsbewegungen auf diesem Gebiet besonders intensiv, im Anfang der türkischen Herrschaft und vor der 2. Hälfte des 18. Jhs, darüber aber bestehen keine authentischen Quellen. Es ist wahrscheinlich, dass es unter der heutigen Bevölkerung keine von jenen zahlreichen Walachen gibt, die in Skočići, Roćević und Šepak in der ersten Hälfte des 19. Jhs angesiedelt waren. Sie sind wahrscheinlich während der Pestepidemie verschwunden, oder sind einfach fortgegangen.

Die Hauptgründe der Volkswanderung in dieser Landschaft waren wirtschaftlicher Natur; die anderen Gründe sind weniger wesentlich. Dieses Gebiet war für die Leute aus den passiven Dinaragebieten besonders anlockend, weil da ein fruchtbarer Boden, für die Landwirtschaft bereit stand, aber auch die sonstigen Lebensbedingungen günstig waren. Viele Familien wurden hier auf folgende Weise formiert: Die Grossgrundbesitzer brachten die Kinderjährigen aus den passiven Gegenden mit, und als sie erwachsen waren, verheirateten sie sich. In diesem Fall gaben ihnen die Beggen etwas Grund bzw. eine Leibeigenensiedlungsstätte. In diesem Gebiet ist auch das Einheiraten keine seitene Erscheinung.

Dieses Gebiet ist nicht nur im sozialökonomischen, sondern auch im demographischen Hinblick sehr interessant. Strukturelle Veränderungen, die unter dem Einfluss der neueren Wirtschaftsentwicklung entstanden sind, sind evident.